Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 168. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 1, 1984 No. 168. VOL. XC.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКА СОЮЗОВА ГРОМАДА ГОТОВИТЬСЯ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ 90-РІЧЧЯ УНС

Філядельфія, Па. — Управа Комітету Філядельфійської Округи відділів УНС, яку очолює Петро Тарнавський, докладає всіх зусиль, щоб гідно вшанувати світлий ювілей 90-річчя Українського Народного Союзу святочним бенкетом, який відбудеться в неділю, 23-го вересня ц.р., о год. 3-ій по полудні в приміщеннях українського ресторану „Дуґенс" при 7900 Рузвелт бyлевард у Філядельфії. Вступ на бенкет 20 долярів від особи разом з коктейлем.

У мистцькій частині будуть виступати: ансамбль бандуристів „Бурлаки" з Вілмінґтону, під мистецьким керівництвом Сергія Ковальчука і солістка-сопрано Ліна Белюць, колишня артистка Чернівецького драматичного театру, при акомпаньяменті своєї доні Ради.

Головним промовцем під час бенкету буде головний директор УНС для Канади сен. Павло Юзик. До участи у цьому святочному та ювілейному бенкеті Управа Окружного Комітту запрошує представників усіх українських суспільно-громадських установ та громадян міста Філядельфії і довколишніх місцевостей.

Свою участь можна зголошувати до 18-го вересня ц.р., на адресу канцелярії Окружного Комітету при 5004 Н. Олд Йорк, Філядельфія, Па. 19141, а телефонічно на число (215) 457-5471; ввечорі до касира Округи Івана Данківського на число 455-2849.

Згадали Україну в республіканській плятформі

Вашінгтон. — Плятформа і пляни Республіканської партії, що були приготовані на конвенцію у Делласі та видані окремою книжечкою на сторінках 55 і 56 та 57 подають виразно своє становище до СССР і Европи. Там говориться про стійкі та мирові відносини до СССР, але рівночасно підкреслюється, що республіканці будуть дивитися на совєтську політику дуже тверезо. Вони заповідають, що будуть вимагати від СССР додержання усіх міжнародних договорів, зокрема Гельсінкської угоди, підписаної в 1975 році і деклярації Об'єднаних Націй щодо людських прав. Вони будуть протестувати проти кожного порушення Совєтським Союзом людських прав і антисемітизму, та вимагати від уряду СССР дозволу на еміґрацію жидів, християн і усіх переслідуваних меншостей.

Однак, найважливіше для нас ствердження находимо на ст. 56-ій, де члени Республіканської партії у своєму офіційному становищі кажуть: „Ми стоїмо у солідарности з народами Східньої Европи: поляками, мадярами, німцями зі Східньої Німеччини, чехами, румунами, юґославами, болгарами, українцями, балтицькими народами, вірменами і усіма окупованими народами, які ставлять систематичний опір совєтському окупантові. Героїчні зусилля Леха Валенси і „Солідарности" в Польщі — це поштовх для усіх, що тужать за свободою. Ми не є невтральними у їхньому стремлінні, де лише жевріє вогонь волі і просвічує чорну ніч совєтського гнету", — говориться в кінцевих рядках цього параграфу плятформи.

Міжпростірний корабель виконує свою місію

Залога міжпростірного корабля „Дискавері": Стівен А. Гавлі, Генрі В. Гартфілд, Джудіт А. Резнік, Майкел Л. Котс, Чарлз Д. Вокер і Ричард М. Маллейн.

Кейп Кеневерал, Фльорида. — Міжпростірний корабель „Дискавері", що після трьох пересунень дати лету у двох останніх місяцях вкінці вилетів у стратосферу у четвер, 30-го серпня ц.р., щасливо випустив призначені до того сателіти і виконує свої завдання, так як заплянoвано. Це сприйняли з полегшею ці велилі фірми, які спонзорують випущення сателітів, що мають бути в орбіті із призначеними цілями.

У перших розмовах залоги міжпростірного корабля із цілим штабом помічників та обсерваторів на землі вони звітували, що все іде в найкращому порядку, а д-р Джудит Резнік, друга жінка, що полетіла у стратосферу захоплена видом землі із такої віддалі. Останні години перед випущенням корабля у стратосферу були для залоги і для технічної обслуги повні психічної напруги, з уваги на попередні дві невдачі у місяці червні та постійні технічні ускладнення вилету.

Ще в останніх хвилинах, як мали випустити корабель обсерватори завважили приватний літак у орбіті 10 миль від місця, де мав вилетіти міжпростірний корабель, з небезпекою для себе і для корабля. Треба було вислати військовий літак, щоб дав сиґнал приватному летунові, що мусить негайно покинути простір, де мав летіти корабель. Це запізнило трохи вилет корабля, як опісля інформував журналістів капітан контролі простору Стів Дуттрі. Але все закінчилося щасливо і з маленьким спізненням міжпростірний корабель вилетів у стратосферу. Залога його складається із шести осіб, а командантом його є Генрі В. Гартсфілд, який є астронавтом від 1966 року та брав участь у леті міжпростірного корабля „Колюмбія" в 1982 році.

ЗНІМКИ, ЩО ЇХ ЗРОБИЛИ американські сателіти летунства у середній Азії вказують на те, що в СССР випробовують ракету, яка має бути відповідником американського міжплянетарного літака, подібного як вживали американці для полету на місяць.

Афганістан затривожений рухами совєтських військ

Вашінґтон. — Речники Державного департаменту підтвердили, що Совєтський Союз сконцентрував великі військові сили на східньому афгансько-пакістанському кордоні, але речник Департаменту Джан Гюз заявив, що ці військові з'єднання правдоподібно призначені для цілковитого замкнення кордону і унеможливлення антикомуністичним повстанцям отримувати підсилення з їхніх резервних баз розташованих на території Пакістану і доступу до численних таборів втікачів з яких вони (партизани) черпають поповнення своїх проріджених совєтськими акціями рядів.

Інакше думають речники пакістанського уряду, які побоюються совєтської інвазії і частинної окупації їхньої території. Дж. Гюз підкреслив, що Вашінґтон з великою настороженістю спостерігає за рухами совєтських військ і поповнення військових частин в Афганістані, які треба сподіватися не мають агресивних цілей. Гюз не виключає, що може дійти до поважніших прикордонних зударів між військовими частинами Пакістану і афгансько-совєтськими військами, але це не означає, що комуністи мають замір окупувати Пакістан, тим більше, що за плечима Пакістану стоять збройні сили Китайської Народної Республіки.

Не зважаючи на те, як розвиватимуться події в чергових днях, Пакістан повною силою готується до оборони, а головне командування вислало у прикордонну полосу додаткові літаки американського виробу Ф-16, радарні станції й інший військови виряд, який мав би допомогти прикордонникам зменшити, а у випадку потреби, відбити атаки ворога і припинити порушення кордону совєтськими і афганськими військами.

Крім того постійний представник Пакістану в Об'єднаних Націях вніс гострий протест до Ради Безпеки ОН і долучив листу 40 забитих і біля 200 поранених пакістанців у висліді прикордонних сутичок.

Державний департамент думає, що тепер в Афганістані перебуває біля 150,000 совєтських вояків, а великі військові сили сконцентровані на афгансько-совєтському кордоні в очікуванні дальшого наказу.

Збільшились вигляди закінчення урядової кризи в Ізраїлі

Єрусалим, Ізраїль. — Ізраїльське радіо, вночі з 30-го на 31-го серпня ц.р., повідомило, що між двома лідерами найбільших політичних партій в Ізраїлі — Шімоном Перезом, головою Партії праці і Їцаком Шаміром, керівником коаліції Лікуд, нібито мало дійти до порозуміння і, що в майбутньому кабінеті вони поділяться постом прем'єр-міністра по половині: перший виконуватиме ці обов'язки в першій каденції, а Шамір в другій.

Покищо немає жадного урядового потвердження про цю домовленість, але вранці 31-го серпня, кореспонденти інформували з Тель Авіву і Єрусалиму, що дуже збільшились вигляди закінчення урядової кризи в Ізраїлі, хоч не можна ще із стовідсотковою певністю сказати на яких конкретно умовинах новий уряд буде створений. В кожному разі немає ще погоджености хто мав би бути прем'єром у першій половині каденції. Ізраїльські засоби масової інформації повідомляють, що зустріч між двома лідерами відбувається майже кожного дня і тому не виключено, що в наступному тижні буде проголошений новий кабінет, тобто п'ять тижнів після парляментарних виборів у яких нібито перемогла Партія праці, але такою малою кількістю голосів, що вона не спроможна була створити кабінету власними силами.

Чималу ролю у формуванні нового кабінету відіграє колишній міністер оборони контроверсійний Аріель Шарон, який настоює, як інформують кореспонденти, щоб Шамір був прем'єром у перших 25-ох місяцях.

Ізраїль стоїть перед розв'язкою тяжких проблем і надіється, що майбутній Уряд З'єднаних Стейтів Америки і президент цієї держави, який буде обраний в листопаді цього року, допоможуть Ізраїлеві двигнутись з цієї, зокрема економічної кризи, яка вимагатиме правдоподібно девалюації теперішньої валюти і цілковито нової ініціятиви тамошнього уряду.

КУМО ПРОГОЛОШУЄ КОНКУРС СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ АНАЛІЗИ

Торонто, Онт. — Комітет Українських Молодечих Організацій (КУМО) заохочує усю молодь і студентів взяти участь в Конкурсі суспільно-політичної аналізи. Він просить вибрати одну з цьогорічних річниць (смерть Григорія Сковороди — 1794 рік; смерть Миколи Міхновського — 1924 рік; смерть Михайла Грушевського — 1934 рік; визвольні змагання Закарпатської України — 1939 рік; створення Української Головної Визвольної Ради — 1944 рік; смерть Олега Кандиби-Ольжича — 1944 рік; смерть Степана Бандери — 1959 рік і смерть Івана Багряного — 1964 рік, і виготовити есей на 10-15 сторінок машинопису, щодругу лінійку.

В есеї слід взяти під увагу будь-який аспект діяльности даної людини та її вклад у політичне чи громадське життя та ґрунтовно проаналізувати його. Не обов'язково писати якраз про смерть даного суспільно-політичного діяча. Учасник конкурсу повинен написати коротеньку наукову працю. Побажано, щоб не давати задовгого історичного вступу. Занадто довгі праці (понад 15 сторінок) не будуть прийняті до конкурсу. В есеї член конкурсу повинен подати бодай вісім окремих джерел і використати їх.

Найкращі есеї будуть нагороджені: 1-ша нагорода становитеме 300 дол.; 2-га нагорода — 200 дол.; 3-тя нагорода — 100 дол.

За найкращий есей, написаний юнаком або юначкою, — вік від 14-ти до 18-ти років, — нагорода буде 75 долярів.

Написані праці слід висилати до бюра Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ) до 31-го березня 1985 року. Крайові Управи СУМ, Пласт, ОДУМ і МУНО в Канаді погодилися виплатити ці нагороди найкращим учасникам конкурсу. Покликано комісію, яка включає по одному представникові від кожної молодечої організації і двох спеціялістів з ділянки історії і літератури. Поіменний склад жюрі буде поданий в наступному повідомленні. Адреса бюра СКВУ: World Congress of Free Ukrainians, 2118-A Bloor St. W., Toronto, Ontario M6S 1M8.

За Центральний Провід КУМО

Голова **Л. Романків**
Секретар **О. Рожка**

Уряд УНР і Олімпіяда 1984

Філядельфія (ОУПС - УІБ). З приводу закінчення XXIII Олімпіяди в Лос Анджелесі Уряд УНР звернувся до президента Міжнародного Олімпійського Комітету (МОК) Х.А. Самаранча з меморандумом, у якому висказав своє вдоволення з неприступности підсовєтських і поплентацьких змагунів у цій олімпіяді. Тим самим відпала нагода неоколоніяльній імперії — СССР виступити перед світом як одній монолітній державі-нації з запереченням суверенности України, Білорусії, балтійських та інших поневолених Москвою народів.

Частинно несе вину в цьому й МОК толеруючи й визначаючи (одно) „Національний Олімпійський Комітет" для СССР - багатонаціональної держави. Уряд УНР рекомендує внести відповідні зміни в чартері Міжнародного Олімпійського Комітету ще перед відбуттям XXIУ Олімпіяди в Сеулі, Південна Корея.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕДМОНТОН
(Ольга Кузьмович)

Українська мова у школах Альберти — великий успіх

ВІДВІДИНИ У МІНІСТРА МІСЬКИХ СПРАВ— ЮЛІЯНА КОЗЯКА

Молодий енерґійний міністер міських справ, не зважаючи на його вік—44 роки,— має за собою уже майже п'ятнадцять літ праці в адміністрації провінції Альберти, а особливо в місті Едмонтоні, де розпочав свою кар'єру, як адвокат. Хоч сьогодні він—міністер міських справ, у нашій розмові найбільше зупиняємося на його успіхові на пості міністра навчання, на якому він був від 1975-79 року, саме в часі, коли впроваджено в Альберті закон про двомовність у школах, а конкретно впроваджено українську мову, як рівну мову в навчанні.

Юліян Козяк вияснює, нам цілу систему того навчання, що сьогодні відбувається у шістьох шкільних округах і в якій навчається 1,420 дітей від садочка до десятої кляси. Спершу ця програма мала експериментальний характер, але успіх який вона принесла, дав почин до того, що почали впроваджувати також інші мови, наприклад, німецьку, французьку, жидівську, китайську та мову індіян „крі".

Те, однак, що українці добилися двомовних шкіл вимагає від них і дальшого зусилля, особливо від батьків. У них мусить бути бажання посилати своїх дітей до таких шкіл і вони мусять активно включитися в опіку над ними, як і взагалі включитися у канадське громадське життя, що вони у великій мірі роблять.

Тут ми в розмові з міністром Ю. Козяком переходимо на найбільше цікаву для нас тему, чому українська група в провінції Альберти, а зокрема в столиці—Едмонтоні така активна у політиці та адміністрації.

—Я не експерт політики,- каже Ю. Козяк,—але мені здається, що українці повинні вважати своїм обов'язком включатися у публічне і політичне життя країни, де поселилися або і вже вродилися. Українці втратили свободу на своїй батьківщині, тож повинні дбати про вдержання свободи там, де її мають. Ми, тут, у Альберті маємо прекрасні висліди того і не лише у політиці, але і в культурному житті, і в адміністраційному. Ось, наприклад, сьогодні українець Петро Саварин є канцлером університету, а в моїй ділянці в міській адміністрації є крім мене вісьмох українців: Володимир Дячук, Петро Тринчій, Іван Заозірний, Іван Батюк, Іван Дробот, Юрій Топольницький, Богдан Зір і Володимир Бук.

— Знаєте, — каже Ю. Козяк з повагою і вдумливістю, — свобода це дуже крихка річ. Це наші сестри і браття в Україні найкраще знають. І тому ми тут мусимо нею дорожити та допомагати її вдержати—для нас і наших дітей.

Міністер міських справ Юліян Козяк

Патришія Цимбалюк

І тут наша розмова мимохіть переходить на дітей, — в тому випадку на дітей Юліяна Козяка, знімки, яких притягають нашу увагу на коминку кімнати міністра. Їх п'ятеро у віці від 22-ох років до 13. Усі вони вивчали в школі українську мову, як предмет, а наймолодший син вже включений у програму двомовности, про яку ми говорили. Найстарша доня, красуня, усміхається із знімки в українському народному одязі. Вона тепер виступає в танцювальному міжнародному ансамблі в Европі, але своє захоплення танком здобула в українській групі у Едмонтоні „Черемош". Сам міністер Ю. Козяк співає залюбки в хорі „Дніпро" та як член того хору виступав у прем'єрі опери „Купало", яку ставлено з великим успіхом у Едмонтоні.

НА РОЗМОВІ З ПАТРИШІЄЮ ЦИМБАЛЮК

У повному мистецьких ікон та інших пам'яток із родинної Буковини домі Патришії Цимбалюк, відповідальній за двомовне шкільництво, а тепер першій жінці, що стала головою Українського клюбу професіоналістів і підприємців, (який своїми датками причинився до введення такої програми), продовжуємо розмову на тему успіхів цієї двомовности.

Вона вияснює нам, що програму другої української мови як рівнорядної, можна було увести в життя щойно тоді, коли записали на її навчання сотню дітей, і це сталося у 1974 році. Тепер, у вересні буде вже впроваджене двомовне навчання у 11-ій клясі, так що за два роки вийдуть перші абсольвенти українських двомовних шкіл.

Патришія уважає, що вислід цієї системи є добрий та

(Закінчення на ст. 4)

В АМЕРИЦІ

АҐЕНЦІЯ ОХОРОНИ довкілля відмовилася провадити акцію, щоб запобігти занечищенню повітря, зокрема кислотними дощами в стейтах Ню Йорк, Пенсильванія і Мейні. Про це ж саме просили раніше стейти в середній частині ЗСА, де є особливо розвинена промисловість.

БОМБОВИЙ ЛІТАК ТАПУ Б-1, злетів у часі пробного лету на пустині Моґаві у Каліфорнії. В часі його злету повинна була відлучитися його частина з парашутом, призначена до непередбачених випадків. Проте, з невідомих причин, хоч ця частина відлучилася, в часі її падання на землю, один із залоги згинув, а два інші летуни були поранені. Бомбовик Б-1, який саме випробовували, мав бути доказом того, що у виборчому році, Уряд працює над модернізацією збройних сил. Уважають, однак, що катастрофа не буде мати впливу на продовження модернізації.

ДЕПАРТАМЕНТ ГОСПОДАРКИ потвердив, що є певне сповільнення у економічному зрості країни, бо вже другий місяць індекс цін, показує їх зменшення.

СТАНОВИЩЕ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена до справ релігійних буде одним із головних предметів атаки демократичного кандидата на президента, Волтера Мондейла. Помічники Мондейла заповідають, що він плянує розпочати широку дискусію на тему молитви в школах і абортів.

ЗУСТРІЧ ПОМІЖ демократичним кандидатом на президента та муринською групою виборців у вівторок, 28-го серпня ц.р., була так напружена, що до останньої хвилини важко було передбачити, скільки підтримки обіцяють представники муринів, Мондейлові. Мондейл був готовий обіцяти виповнити майже усі домагання представників муринської групи, але ніяк не міг згодитися на можливість плянувати мультібільйонову програму праці для безробітних.

У СВІТІ

НА ПОХОРОНИ ЮНАКА, який був вбитий поліцією під час бурхливого зібрання прихильників ІРА в Белфасті, Ірляндія, зібралися тисячні маси народу. 22-річний Сеан Довнес був забитий пластиковою кулею під час зібрання, на якому американець Мартін Ґалвін, прихильник Ірляндської Республіканської Армії, хотів промовляти. Його, як відомо, проголошено „небажаною особою" в Ірляндії, і він не прибув, як очікувалося, на похорон. Заклики священика на похоронах, щоб ця смерть не була спричинником до дальших заворушень і жертв, не помогли, і на протязі наступних 24-ох годин вибухли інші заворушення, серед них — у вівторок, 28-го серпня, під час футбольного матчу, між двома спортовими дружинами, що складаються із спортовців католицького віровизнання у сутичках з поліцією, переважно протестантів, яку обвинувачено в тому, що вона вживала брутальність по відношенні глядачів-католиків. 47 поліціянтів постраждали — вибиті зуби, поламані кістки тощо.

ЯКОБО ТІМЕРМАН, ВІДОМИЙ журналіст і автор, книжки якого користувалися великою популярністю і найкраще продавалися, нещодавно повідомив, що він редаґуватиме буеносайреську щоденну газету „Ля Разор". Тімермана заарештувала військова хунта в Арґентині у 1977 році, ув'язнила його, тортурувала, а потім видворила з Арґентини. До свого арешту він видавав часопис „Ля Опініон", а тепер заповів, що в скорому часі відновить і цю публікацію. Для певної частини арґентинців Я. Тімерман все ще залишається контроверсійною особою з нез'ясованими намірами.

З УҐАНДИ ПРИХОДЯТЬ застрашуючі інформації про громадянську війну і загальну різню населення. Згідно з інформаціями західніх пресових агентств від 1980 року в тій країні загинуло 500,000 осіб, в тому числі багато невинних селян, жінок, дітей, старших осіб тощо, які взагалі не мали нічого спільного з війною.

У зв'язку зі святом Дня Праці „Свобода" не появиться у понеділок, 3-го вересня. Чергове число газети друкуватиметься у вівторок, 4-го з датою середи, 5-го вересня. В понеділок бюра Головного Уряду УНС і видавництво „Свобода" будуть закриті.

ПОМИЛКОВА СУМА У ПОЖЕРТВІ УНС

У списку пожертв на демонстрацію і концерт у Вашінґтоні („Свобода" ч. 167 з п'ятниці, 31-го серпня ц.р., стор. 4-та) у другому рядку згори подано неправильну суму пожертви, яку склав на цю ціль УНСоюз. Сума ця становить 300 долярів. — Адміністрація.

16-го ВЕРЕСНЯ У ВАШІНҐТОНІ: СКАЖІМ НІ РОСІЙЩЕННЮ УКРАЇНИ, ТАК — УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00 Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День Праці

Перший понеділок вересня кожного року — це в Америці обов'язкове для всіх стейтів свято, призначене для вшанування усіх працюючих людей і вшанування самої праці, без якої немає життя. Американський День Праці заступив колишнє европейське свято 1-го травня, що його Другий Інтернаціонал проголосив був, як свято робітників. Поняття праці в Америці трохи інше, як це було колись за часу Другого Інтернаціоналу чи за вчення Маркса, який під робітником розумів невольника, експлуатованого капіталістом-працедавцем. Американський День Праці охоплює всіх працюючих людей, чоловіків і жінок, старих і молодих, бідних і багатих, які не нехтують працею. Американський власник чи директор фабрики не переводить свого життя на безділлі, живучи тільки з свого маєтку і прибутків із свого підприємства. Навіть найзаможніші американці мають амбіції бути „чимсь". Старатися за вибір до одної з двох Палат Конґресу чи на інший пост можуть тільки заможні люди, бо виборча кампанія вимагає великих грошей. Знову ж робітникам залежить на прибутковому характері підприємства, де він має заробіткову працю, бо від цього власне залежить та його заробіткова праця, яка дає прожиток йому і його родині.

Таким чином поняття праці в Америці тепер інше, як було колись. Воно теж інше, як є в комуністичних країнах, де праця є синонімом невільництва. Робітник у вільних країнах світу є людиною, яка користується всіма вольностями і його винагорода така, що може дозволити собі і на дозвілля та користування надбаннями культури його народу, його країни. Днем праці в Совєтському Союзі є Перший травень, що його перетворено на казьонну військову параду у Москві, що її наслідують на меншу мірку всі інші міста в СССР.

З ходом часу, День Праці затратив своє первісне призначення і символічне значення. Тому, що це понеділок 3-го вересня, то всі працюючі люди в Америці втішаються „довгим кінцем тижня" і вони використовують три вільні від праці дні для виїзду з міст кудись, де можна налюбуватися природою та взагалі використовують три вільні від праці дні для відпочинку. Бо людський організм так само нидіє, коли не є активний, коли не працює, як і перевтомляється та стає податливим на різні недуги, коли працює понад міру, без відпочинку.

День Праці в Америці є теж наче межовим календарним стовпом, який закінчує два літні вакаційні місяці — липень і серпень — та започатковує поворот до „нормального" способу життя. Діти й молодь вертаються до шкіл, хто у вересні дістає відпустку, то ніби покривджений, бо „відпустковими місяцями" є липень-серпень. В усіх установах і організаціях відновляється діяльність, перервана спекою двох літніх місяців. Від Дня Праці в першому тижні вересня починається новий сезон у всіх громадських організаціях.

Американський клімат такий, що тут не відчувається чотирьох пір року так, як в Україні. В Америці радше є тільки літо і зима, — немає правдивої весни і правдивої осени. І тому й вересень, особливо його перший тиждень, своєю погодою належить ще до літа. Всі американці пильно стежать за заповіджуванням погоди: чи той „великий кінець тижня", від 30-го серпня по 3-те вересня включно буде гарний, соняшний, без дощів і громовиць. Забувається про символ вшановування праці і працюючих та пам'ятається тільки про те, щоб якнайкраще використати три вільні від праці дні. Це явище зрозуміле, людське, природне. В Америці є мало церковних свят, обов'язкових для всіх стейтів, свобідних від праці. Різдво й Великдень і то по одній неділі. Зате заступають церковні свята у дні, як „4-те липня", День Праці, День Вашінґтона чи День Подяки, які також мають свій глибокий символічний зміст і які дозволяють людям відпочити. Відсутність церковних свят пояснюється відділенням Церкви від держави та існуванням в Америці десятків різних церковних культів. Мудро придумано, щоб увести в календар і в життєву практику різні світські вільні від заробіткової праці дні.

Для нас, українців, День Праці є днем пригадки, щоб знову жвавим кроком пішла в новому осінньо-зимовому сезоні громадська праця. З бажанням „доброго кінця тижня" на переломі серпня-вересня 1984 року вяжеться бажання — щоб новий осінньо-зимовий сезон українського громадського життя був сповнений активізму і конструктивізму.

Михайло Кучер

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА — СУЧАСНА КАРТАҐЕНА ?

Ця країна не є суверенна, але тут починається загадка, — від неї залежить найбільше, після ЗСА, безпека Европи. Західня Німеччина відмовляється зрозуміти загрозу вільному світові з боку СССР. Німці і досі вірять у відпруження.

Ця країна стала центром пацифізму, виявила ворожість до руху спротиву у Польщі, але одночасно її уряд голосував за інсталяцією американської атомової зброї на території своєї країни.

Хоч Західня Німеччина розпоряджає всіми атрибутами незалежної держави і досі не підписано мирного договору з альянтами за Другої світової війни СССР ЗСА та Великобританією. У тому лежить причина несамостійности Західньої Німеччини. Тому західні німці не можуть вирішити ані одного важливого німецького питання і одночасно не відмовляються від майбутнього об'єднання.

Західня Німеччина також не є автономна у військовій ділянці. Німці не мають впливу на стратегічні рішення европейської оборони. Німці погодилися на атомову зброю на своїй території, але не мають впливу на її вжиття. Без огляду на те обидві Німеччини мають на своїх територіях найбільшу у світі військову силу. Такий стан викликає в суспільстві велике психологічне напруження, а з тим і конфлікти.

Справу об'єднання двох Німеччин сьогодні вирішити не можна, одночасно неможливо таке питання уважати неіснуючим. Це пам'ятає кожен німець — східній чи західній. У німецькій конституції є речення: „нарід поділений, але все надіється на об'єднання".

Об'єднання тепер неможливе, бо вимагає десовєтизації Східньої Німеччини, або совєтизації — Західньої. На даному етапі Совєтський Союз впливає на невтралізацію Західньої Німеччини, тому німці пробують політику пристосовання до сучасного стану. Західні німці пацифісти, в тому і „зелені", цілковито заперечують дійсність. Для них не існує совєтська загроза. Тому, на їх думку, американська зброя на території Західньої Німеччини не має логічного виправдання, крім американського імперіялізму. Невтральність обертається у спротив „американському імперіялізмові" і є причиною відродження німецького націоналізму.

В той же час „зелені" не розуміють, що невтральність веде до втрати незалежности. Західній німецький невтральний рух — не оригінальний, його покликав до життя Совєтський Союз. Німецькі „зелені" втікають перед дійсністю і опинилися на ласці Москви.

Політика німецьких західніх соціялістів також — нераціональна. Вони переконані, що компроміс із Совєтським Союзом завжди корисний. А якщо і є атомова зброя на території Західньої Німеччини, то опинилася вона там, мовляв, у відповідь на агресивну політику през. Реґена. А що през. Реґен урядує три роки після інсталяції совєтської атомової зброї на території Східньої Німеччини не береться на увагу.

При сучасному стані міжнародного напруження, політика західніх німецьких соціялістів — небезпечна. Вони переконані, що „дрібні уступки" Совєтському Союзові не загрожують демократії і врешті можуть привести до об'єднання поділеної країни. З того виникає політика зближення обох Німеччин. Перший секретар німецької комуністичної партії зі свого боку

Закінчення на ст. 3.

Ю. Мовчан

МЕТА МОСКВИ — ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНЦІВ, ЯК НАЦІЇ

(Цифри і факти)

Наступ на мову

Мабуть, добре усвідомивши, що „мова — це душа народу", або „якою мовою говориш — такою і думаєш", як колись сказав великий український мовознавець Олександер Потебня, московські окупанти розпочали шалений наступ в напрямку викорінення української мови. Досягти перемоги в такому злочинному наступі для окупантів — шовіністів і народовбивців конче потрібно, бо вони розуміють, що їхня головна мета — „злиття націй", тобто перетворення всіх народів СССР в „совєтський народ", тобто, російський народ, неможливо так довго, як довго крім російської, існують ще й інші мови. Ось ті конкретні заходи за допомогою яких окупант сподівається здійснити свій антилюдський злочин.

Дня 26-го травня 1983 року, тобто, точно в 120-ту річницю ганебного таємного циркуляра царського міністра Петра Валуєва про заборону видавання наукових праць та книжок українською мовою, так само позлодійському і таємно ЦК КПСС і Рада Міністрів СССР видали постанову „Про додаткові заходи для удосконалення вивчення російської мови в загальноосвітніх і учбових закладах союзних республік". Суть цієї постанови полягає в тому, що всім тим, хто працює в Україні для поширення російської мови, тобто, для русифікації українських шкіл і нищення душі української дитини, надаються спеціяльні привілеї, стипендії, окремі гуртожитки, наукові лябораторії, гарантується осягнення вищої освіти, відкривається шлях до аспірантури, до матеріяльного добробуту, до кар'єри. Для здійснення цього широко задуманого московського злочину уряд асигнує необмежену кількість грошей.

„Починаючи від 1984 року, — читаємо в тій постанові, — при навчанні російської мови й літератури, в школах і педагогічних училищах з неросійською мовою навчання, кляси і групи, більші, ніж 25 учнів, ділити на дві підгрупи". Це значить, що вивчати українську мову, математику, фізику й інші предмети в неросійських школах доведеться в клясах із 42-ма учнями, максимально дозволена кількість учнів у клясі, а для російської мови, мови панівної нації в СССР — в клясі буде 13, або не більше 25-ти учнів. Мову „старшого московського брата" тепер вже навчають не тільки від першого року навчання дитини в школі, але також і в дитячих садочках та дошкільних закладах!

Факти розпаношення русифікації в Україні можна бачити на кожному кроці. Українська мова зневажається і переслідується до тієї міри, що українці змушені ховатися з уживанням рідної мови на своїй рідній землі. По містах української мови майже не чути, в державних установах панує російська мова. За вийнятком лише деяких факультетів, вищі школи і наукові заклади в Україні ведуться російською мовою.

Мізерне видання

Мабуть, одним з найвиразніших фактів русифікації України є справа видання книжок українською мовою. Ось незаперечні цифри, які свого часу подала на сторінках „Свободи" д-р Марія Овчаренко.

Якщо, згідно з совєтською статистикою, в 1979 році було в СССР росіян 137,4 мільйона на 42,3 мільйона українців, тоді відсотково кількість українців до кількости росіян має бути 30,8 відсотка. Але як в дійсності за цією ж статистикою виглядає справа публікацій книжок в українській мові. Ці дані знаходимо в статистичних звітах, які в СССР появляються кожних п'ять років. Згідно з ними, в СССР 1965 році було надруковано 57,5 тисяч заголовків. Згідно з ними, в СССР в 1965 році було надруковано 57,5 тисяч заголовків книжок та брошур російською мовою, але тільки три тисячі українською, тобто, лише 5,2 відсотка російських видань, хоч з погляду рівноправности націй цих двох повинно б бути 30,8 відсотка. („Свобода", 25-го лютого, 1953 р.).

Статистичні дані пізніших часів показують, що ця неймовірна дискримінація українського друкованого слова з кожним роком більшає. Так, в 1970 році українські книжкові видання дорівнювали лише 5, 1 відсотка російських видань в 1975 році — 4,1 відсотка, а в 1980 році — лише 3,45 відсотка. Як доречно зазначила д-р Овчаренко, чи треба ще кращого доказу для підтвердження русифікаторського імперіялізму червоної Москви?

Багато видань з науково-технічної ділянки вже давно не появлялося українською мовою. Наприклад, нема українською мовою видань медичної літератури. Журнал „Лікарський Вісник", який видає Українське Лікарське Товариство Північної Америки — це тепер єдиний україномовний журнал у світі.

Інші методи

Звичайно, крім вищезгаданих, Москва застосовує також багато інших методів чи засобів русифікації поневолених народів. До таких належать, наприклад, заохочування до мішаних подруж. Згідно з даними „Демографічних досліджень" (випуск 3 - 1975), в 1927 році в Україні було зареєстрованих в цілому 6,5 відсотка мішаних подруж, в тому числі по міських поселеннях 18,6 відсотка. Але в 1969 році їх було вже 26,6 відсотка (по селах їх було 12,1 відсотка). Іншими словами, в той час, як 1927 року в Україні один неоднорідний за національністю шлюб припадав на 15 однорідних шлюбів, в 1969 році це співвідношення змінилося так, що один неоднорідний шлюб припадав лише на три однорідні шлюби. Є всі познаки того, що ці показники за останніх 10-15 років змінилися ще більше в нашу некористь.

Також могутнім знаряддям русифікації є совєтська армія, яка є під повною контролею Москви. Свого часу критик Іван Дзюба (той самий, якого пізніше окупанти змусили „покаятися" за висловлені ним „помилки"), в листі до першого секретаря ЦК компартії України Петра Шелеста про це писав так: „Мільйони юнаків після кількарічного перебування в армії повертаються додому національно дезорієнтованими і мовно деморалізованими, в свою чергу стаючи вогнищем русифікаторського впливу на решту молоді. Не кажучи вже про те, що частина їх взагалі не повертається в Україну. Не важко уявити, яких колосальних втрат завдає це справі національного розвитку".

І в цьому нічого дивного нема, бо, власне, Москва дуже прагне, аби того національного виховання і національної свідомости було найменше.

Також гіркою правдою є те, що хоч Москва дає накази, як треба русифікувати Україну і тим самим знищити український нарід, як націю, проте вона це робить не сама, а за допомогою і українських перевертнів, продажних слуг Москви, — всіх оцих щербицьких, капто, федорчуків, корнійчуків та черненків, які не так за страх, як за совість виконують каїнове діло своїх хлібодавців.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про наївність і хитру пропаґанду

Справді, невідомо чи нам треба сміятися чи плакати, спостерігаючи наївність американців у відношенні до совєтської дійсности. От, поїдуть вони з прогулянкою до СССР на кілька днів чи тижнів і без знання мови та обставин стають відразу „експертами" та уважають своїм обов'язком поділитися своїми дуже суб'єктивними враженнями із американськими читачами преси чи глядачами телевізійних програм.

Це ще не було б таким лихом, якщо б ці враження були неґативні. Але якимсь дивним-дивом вони тепер постійно дуже позитивні та описують життя в СССР так рожево, що мимохіть насувається питання: чи це лише наївність чи може хтось хитро та підступно веде пропаґанду за совєтським режимом, щоб здобути прихильність у широкої маси незорієнтованих американців?

Ось недавно ми мали того найкращий доказ, читаючи репортаж популярного американського письменника Нормана Мейлера у синдикованому додатку до різних американських щоденників п.н. „Парейд". Н. Мейлер відбув 15-ти денну поїздку до СССР і виніс з неї такі „рожеві" враження, що мусів ними поділитися із якнайбільшою кількістю читачів. „Парейд" читає 48 мільйонів населення ЗСА, а ще до того з невідомих нікому причин велике цілосторінкове і кольорове оголошення на репортаж Н. Мейлера, було поміщене у іншому почитному недільному виданні „Ню Йорк Таймсу", що ще збільшило число тих, які зацікавилися репортажем. „Ревеляції" Нормана Мейлера про свободу релігії, зменшення кількости в'язнів та інші „блага" теперішнього совєтського життя, про що ми писали на першій сторінці нашого щоденника без коментарів насувають, однак лаки і паки настирливе питання: чому саме в останньому часі стільки „рожевих" картин життя у СССР у американських засобах масової інформації та в чиєму вони інтересі?

Пригадаймо лише також недавні відвідини СССР групою американських представників церков, що після приїзду інформувала, яке враження зробили на неї переповнені церкви в СССР і свобода релігії. Навіть сутичку з протестуючими в одній із церков вміли американські гості пояснити, відтак, тим, що „протестуючих випровадили з церкви члени тієї церкви, а в ЗСА напевно були б до того уживали поліцію".

Ті та подібні нісенітниці заявляють тепер щораз частіше впливові американські представники церков, літератури, а навіть політики.

Ось саме, коли пишемо ті рядки, в щоденниках є різного роду повідомлення про передвиборчу кампанію Джеральдін Ферраро, в якій вона атакує президента Роналда Реґена за ворожість до СССР і уважає, що треба „шукати порозуміння".

Якщо це „порозуміння" має проявлятися у таких наївних ствердженнях, що їх тепер щораз частіше роблять американські відвідувачі СССР, то стає дивно, а то і лячно, що інтеліґентні люди можуть так легко ловитися на вудку хитрої пропаґанди.

І тому, нам, українцям, треба бути напоготів і усіми силами голосно та консеквентно заперечувати і спростовувати вістки про „щасливе життя у совєтському „раю".

О-КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Наші календарі колись і тепер

Наші календарі на рідних землях відогравали велику ролю. Календар — це була настільна книга в українських домах.

У Львові друкували біля 20 календарів щорічно: „Просвіта", „Рідна Школа" „Червона Калина", кооперація, різні організації: церковні, громадські, жіночі, молодечі, редакції, професійні, спортові товариства. Українське видавництво І. Тиктора у Львові видавало кілька календарів: „Загальний Український Календар", „Золотий Колос" спеціяльно для селянства 100,000 накладу, також для дітей. Тиктор поширив календарі по селянських хатах. Вони були популярні й дешеві. Старокрайові календарі — це були просто практичні енциклопедії. Крім календарної частини, історичного календаря, матеріялів історичних, літературних, споминів, поезій, економічних порад, здоровельних, професійних інформацій були теж адреси наших установ, організацій, професіоналістів у цілій Галичині, нашої преси (в Польщі появлялося 120 українських газет, журналів, різних періодиків). Тому календар був необхідною книжкою в кожному українському домі.

В Америці появляються календарі Українського Народного Союзу і „Провидіння", але вони обмежені тільки до своїх організацій. Варт, щоб були подавані адреси СКВУ, наших крайових централь у 18 країнах вільного світу, владик, церковних, наукових, гро-

(Закінчення на ст. 4)

Зенон Городиський

ДО ІСТОРІЇ ПОВСТАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

IV.

Доцільно буде пригадати дещо про (Львівську) УНРаду і Центральну Раду Карпатської України, які увійшли в склад ВУНРади актом злуки в дні 22-го квітня 1944 року в Соборі св. Юра у Львові. Після ліквідації німцями Львівського Державного Правління і арешту його членів на чолі із Ярославом Стецьком ОУН висунула концепцію, як це підкреслює Я. Гайвас („Коли кінчалася епоха", 1964, ст. 42.) будування Української Національної Ради. Ред. Іван Рогач близький співробітник президента А. Волошина відбув розмову із головою Ради Сеньйорів д-ром Костем Левицьким, а пізніше із Митрополитом Шептицьким, який, взявши до уваги факт ліквідації Державного Правління Я. Стецька, погодився підтримати плян створення. Практично організацію УНРади переведено в той спосіб, що рада Сеньйорів на чолі з д-ром Костем Левицьким перетворилася в УНРаду 1-го серпня 1941 року і під цією назвою відбула своє перше пленарне засідання 4-го серпня тогож року. Урядуючим головою став д-р Кость Левицький, а заступниками о. крилошанин Юліян Дзерович і проф. Лука Турчин, секретарем проф. Ярослав Білецький. Почесним головою став Митрополит Андрей Шептицький. До складу УНРади увійшли в першу чергу 13 членів Ради Сеньйорів, заснованою за ініціятивою ОУН-СД під проводом Степана Бандери, туди належали такі діячі: Кость Левицький, о. митрат Йосиф Сліпий, о. Гавриїл Костельник, о. крилошанин Юліян Дзерович, Юліян Федусевич, Іван Филипович, Ярослав Біленький, Ярослав Стефанович, Володимир Радзикевич, Степан Дмоховський, Роман Заячківський і Лука Турчин. Президія УНРади рішила не вибирати представників ОУН, але видатних громадян, що були членами ОУН, у висліді чого додано ще 18 членів. Серед тих нових членів були такі діячі як Володимир Лисий, Маріян Панчишин, Євген Храпливий, Василь Сімович, Андрій Палій, Богдан Гнатевич, інж. Яців, Северин Левицький, Лев Ребет, Августин Домбровський і Іван Граб.

УНРада під керівництвом д-ра Костя Левицького мала дуже великі труднощі і перепони зі сторони німецьких чинників, проте вона проявляла свою діяльність як центральна репрезентація. На своєму засіданні 14-го жовтня 1941 року вона виразно підкреслила свою ролю як репрезентанта українців на Західніх Землях і це з'ясувала німецьким чинникам, підкреслюючи, одночасно свою ролю речника „національної опінії до часу створення соборної незалежної держави", що вона представляє собою „єдину політичну репрезентацію української нації Західньої України", і що вона „достосується до вимог хвилі, щоб тим чином здійснити якнайскорше Соборну Україну, як однодушне бажання всіх українців без різниці партійної приналежности". („Протоколи", Зібрання Президії УНРади, 14-го жовтня 1941 року.)

Смерть президента д-ра Костя Левицького 13-го листопада 1941 року була великою втратою для діяльности УНРади, і тягар всієї відповідальности за її долю упав на її почесного голову Митрополита Андрея Шептицького. Слідкуючи за ролею і працею УНРади, німецькі чинники від самого початку її існування були проти продовжування її діяльности, і уважали, що УЦК із Кубійовичем на чолі є вистачальною організацією для українського населення в т. зв. генеральному-губернаторстві. І в кінці березня місяця 1942 року у зв'язку із підписанням протестного меморіялу Митрополитом Шептицьким, яку заініціювала Президія (Київської) УНРади, Ґестапо на приказ центрального німецького уряду дало наказ припинити діяльність (Львівської) УНРади. Президія УНРади на чолі із Митрополитом Андреєм Шептицьким старалися всіми засобами переконати німецькі чинники, що існування цієї політичної репрезентації є дуже важливе для української нації, а в тому числі для майбутнього розвитку взаємин між українським і німецьким народами і що сама назва має важливе національно-політичне значення, яке сягає до часів 1843 року. Ніякі аргументи не переконали німецьких чинників, бо вони мали свої пляни відносно України та її населення і тому голова УНРади Митрополит Шептицький в березні 1942 року, на рішучу вимогу німців, припинив зовнішню діяльність УНРади, але не розв'язав її. Про цю подію секретар УНРади проф. Ярослав Біленький записав у протоколах таке:

„Про долю УНРади вирішив її Президент Екс. Митрополит Андрей Шептицький мабуть, згідно з думкою більшости членів: УНРада не розв'язується, але її діяльність з уваги на несприятливі умовини припиняється до часу, коли буде змога відновити її діяльність".

Хоч „сприятливий час" не надійшов, проте вимога національної рації подиктована голові УНРади Митрополитові Андреєві Шептицькому підтримати пропозицію голови (Київської) УНРади проф. Миколи Величківського довести до злуки трьох рад, значення якої належно оцінив молодий історик цієї цієї доби проф. Степан М. Горак:

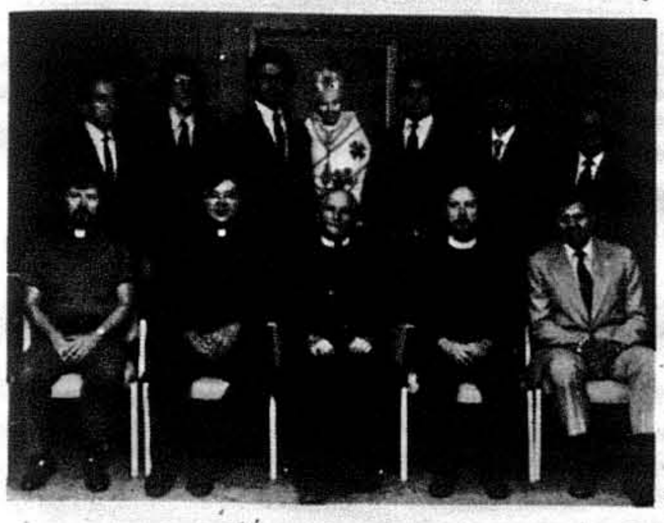
„Митрополит Шептицький не розв'язав Ради, а тільки припинив її діяльність. Після зайняття Києва совєтськими військами, більшість членів Київської УНРади опинилися у Львові, де 22-го квітня 1944 року об'єдналися в Українську Національну Раду (Всеукраїнську Національну Раду. Прим. автора статті) під головуванням Миколи Величківського, його заступниками стали Митрополит Шептицький і Августин Штефан. Соборницький принцип здійснився. Український національний табір тим актом заперечив совєтську 'леґальність' і unеважнив колоніяльні закони нацистської Німеччини". (Степан М. Горак, „Українці в Другій світовій війні", Український Історик, 1-4 (65-68), Мюнхен (1980) ст. 67.)

Третьою складовою частиною ВУНРади була Українська Національна Рада Карпатської України.

Центральна Національна Рада Карпатської України еволюціонувала з Центральної Народної Ради, що була створена 21-го січня 1919 року на Всенародному Конґресі Угорських Русинів у Хусті, який проголосив устами 420-ох умандатованих делеґатів всього українського населення Закарпаття злуку з Соборною Україною. Цей Конґрес надав повновласті цій Раді „заступати угорських русинів усе і всюди, де цього буде потрібно, перед усіми народами, і зробити все, що кожночасно буде потрібно в інтересі руського народу". Виборний характер творців цієї Ради надав їй у тому переломовому часі характер конституанти, а зокрема наділив її без сумніву найдалі ідучими повновластями.

(Продовження буде)

У Чикаґо закінчився другий рік підготовки до дияконату

Учасники курсу (зліва): Йосиф Михайло Палій, Андрій Вербянський, Володимир Заокопний, Йосиф Копка, Юрій Бозьо і Андрій Майнош; сидять поруч Владики Іннокентія (зліва): о. К. Гіві, о. А. Чировський, о. П. Ґаладза і д-р М. Куропась

Шість кандидатів до дияконату в Українській Католицькій Епархії св. о. Миколая відбули нещодавно зустріч із Владикою Іннокентієм, ЧСВВ, з нагоди закінчення другого року навчання.

Учасники курсу, який тривав від вересня 1983 року до червня 1984 року, походять з різних парафій чикаґського деканату.

На цьогорічних курсах о. Кеннет Гіві вчив про духовну опіку недужих і переводив практику з кандидатами в місцевому шпиталі, де лікується багато українців. Отець Андрій Чировський, директор програми, викладав догматику і Святе Письмо. Отець Петро Ґаладза, заступник директора, вчив літургіку, а д-р Мирон Куропась викладав курс п. з. „Українці і Українська Церква в Америці". Д-р Джеррі Гіллер викладав пасторальну психологію, а сестра д-р Софія Сеник, ЧСВВ, з Риму, дала короткий вступ до історії Української Церкви напередодні 1000-ліття хрищення Руси-України.

Виклади відбувалися по дві години два раза на тиждень у Філії УКУ, директором якого є о. митрат Маріян Бутринський.

Цього року кандидати також відбули дводенні духовні вправи, окремий семінар про душпастирську психологію та дводенну конференцію про подружжя.

Кандидати незадовго почнуть третій і останній рік підготовки до дияконату.

УКРАЇНЦІ! ПРИЧИНІТЬСЯ СВОЇМИ ПОЖЕРТВАМИ ДО УСПІХУ ДЕМОНСТРАЦІЇ ПРОТИ РУСИФІКАЦІЇ УКРАЇНИ У ВАШІНҐТОНІ!

Грошові пожертви слід складати на:

Shevchenko Monument Committee, 63 Fourth Avenue, New York, N.Y. 10003

(Датки можна відтягнути від податку)

В пам'ять Франки Гуменюк

Соняшного дня, 10-го липня ц. р., південносхідню Фльориду облетіла сумна вістка, що відійшла від нас у вічність Франка Гуменюк. Все ввічлива, неструджена виконувала якусь працю, чи то вдома, чи для громади.

Франка і Петро Гуменюки прибули на Фльориду з Ню Йорку. Вже в той час Франка була відома з праці в катедральному соборі св. Володимира, де пильно виконувала працю фінансового референта. До Фльориди вони прибули з надією на заслужений відпочинок у старшому віці. Замешкали в Голивуді, де включилися у працю для своєї церкви св. Миколая в Маямі.

В 1977 році по придбанні дому Українського Культурного Центру, до чого в великій мірі причинились п-во Гуменюків, разом з іншими ентузіястами повели дальше активну працю над розбудовою організування українського життя в домі УКЦентру, а Франка Гуменюк, як членка-основниця в ОЖ ОЧСУ, хоч в же в старшому віці працювала з гарячим запалом для добра громади.

Цього року Франка занедужала, а 10-го липня її вже не стало в живих. Відійшла у вічне життя, де „нема ні болізні, ні печалі".

Поховано її в приготованому перед тим гробнику в Бавнд Бруку. Родина і приятелі в 40-ий день по смерти Франки зійшлись в церкві св. Миколая в Маямі, щоб по старому звичаю помолитись та попрощати свою дорогу незабутню подругу.

Отець С. Біляк, парох церкви св. Миколая та о. Питляк після Святої Літургії та Панахиди прощали Покійну і згадували її трудолюбне та прикладне життя. А на трапезі чоловік св. п. Франки з глибоким жалем і в смутку дякував присутнім за моральну підтримку, за молитви і участь у церкві і на трапезі, а на прохання П. Балабана погодився, щоб замість квітів на могилу перевести збірку на пресовій фонд українських часописів. Збірка принесла суму 387 дол.

В. Б.

ВІД 1983 РОКУ ПОЧИНАЮЧИ, Ізраїль зміцнює свою контролю над південним Ливаном, з чого дуже незадоволений уряд прем'єра Ливану Рашіда Карамі. Прем'єр цей навіть подав скаргу до Об'днаних Націй з закидами проти Ізраїля, що ізраїльська окупаційна влада припиняє раз-у-раз право переїзду ливанцям єдиною дорогою, що є там, з північної частини країни у південну, стосує різні шикани проти подорожуючих, а в останньому часі ізраїльське військо розпочало земляні роботи в околиці долини річки Ваццані (Ваццані впадає в річку Літані) з метою, — як впевняють ливанці, — повернути течію ріки в Ізраїль, позбавляючи південний Ливан дорогоцінної в цих околицях прісної води. Ізраїль заперечує ці закиди, називаючи все „кампанією наклепів", і пояснює, що насправді ізраїльське військо копає „антитанкові рови". А щодо замкнення на три дні єдиної дороги на південь Ливану, — то це було продиктоване, кажуть ізраїльці, мотивами „охорони від терористів".

ПАРА МОЛОДИХ ІРАНЦІВ захопила іранський джет, що летів внутрішнім повітряним маршрутом, і примусила його приземлитись у вівторок, 28-го серпня, в сусідньому Іраку, на летовищі в Багдаді, де ці „повітряні пірати" звільнили 204-ох закладників-пасажирів, а самі попросили азилю в Іракові. Ірак, який перебуває в стані війни з Іраном вже чотири роки, радо погодився надати право азилю для двох тегранських втікачів, а решті пасажирів запропонував три можливості: повернутися в Іран, залишитися в Іраку чи виїхати в широкий світ. Іран зі свого боку заперечує факт пірвання літака цими двома „політичними дисидентами" з їхньої власної ініціятиви, а оскаржує Ірак у диверсії, інтриґах і в тому, що Ірак „вислав бойові винищувачі-літаки, щоб примусити іранський літак сісти на іракській території." Ірак називає всі ці оскарження „смішними".

Акція на небуденну подію

В Чикаґо відбудеться 7-го жовтня 1984 року відзначення відродження й усамостійнення Української Автокефальної Православної Церкви та вшанування великого подвижника й страдника першого Митрополита її Василя Липківського.

Відзначаючи 63-ті роковини цієї важливої для української нації події, ми ще раз усвідомлюємо собі, що протягом 250 років русифікації Української Церкви і народу, навіть найжорстокіша окупаційна сила не змогла викорінити духу і прагнення українського народу до релігійної та культурної відокремлености.

Щоб виявити пошану й признання великому Митрополитові України — Василеві Липківському, УАП в ЗСА під проводом Блаженнішого Владики Мстислава та ширша українська громада побудували йому пам'ятник в українському Пантеоні Бавнд Бруку, відкриття якого відбулося в жовтні 1983 року. Пам'ятник запроєктував і виконав скульптор-реаліст майстер експресії людських емоцій Петро Капшученко.

Він народився в Україні, вчився в Европі. В 1950 році виїхав до Арґентини, а 1963 року переїхав до Філядельфії в ЗСА. Твори цього заслуженого мистця знаходяться в багатьох музеях і колекціях Німеччини, Південної Америки і ЗСА. Пам'ятник — це постать Митрополита під час проповідування до українського народу, виконаний у бронзі, що сягає понад 18 стіп висоти. Українська спільнота робить різні заходи для поширення фундації Митрополита Липківського.

Комітет побудови пам'ятника Митрополитові Липківському, Відділ Чикаґо, підготовляє величавий концерт для ширшого ознайомлення з постаттю Великого Митрополита і для придбання фондів для викінчення пам'ятника.

Одною з акцій цього Комітету для придбання фондів є ориґінально представлена організаційним референтом Комітету Галиною Грушецькою, льотерія мистецьких творів, де на кожному квиточку є репродукція одного твору. Хоч кожного року поодинокі мистці дарують свої твори на різні добродійні цілі, ця льотерія складається аж з одинадцяти творів різного жанру й техніки українських мистців, які, розуміючи добре мету цієї льотерії, з великою радістю дарували свої твори. Вони такі: „Ікона в міді" Рема Багавтдина, відомого не тільки своїми рельєфами в металі, а й полотнами, книжковими ілюстраціями та рисунками декоративного характеру; „Єднання через прірву" - бронза Міртали Бентов, поетеси і скульптора, більшість творів якої зображають абстрактні постаті в момент якогось особливого людського переживання; твір Олекси Булавицького „Лан пшениці" - олія; „Сінокос" - Тирса Венгриновича; Андрій Коваленко подарував картину під назвою „Україна моя" - акрилік. Цей чикаґський маляр здобув собі признання своєрідного таланту рисунку і невичерпної фантазії композиції української і неукраїнської тематики; маляр різних жанрів Анатолій Коломиєць зарепрезентований акварелею „Пейзаж"; Олександра Дяченко-Кочман подарувала твір — абстракт „Раку ефект II" - рельєф, виконаний з глини і кольорових полив та випалений способом раку. Дальші два твори — це картини славетного роду Кричевських: „Пейзаж" - мініятюра, ґваш Василя В. Кричевського, маляра-майстра пейзажиста (дар дочки Катерини Кричевської - Росандіч) та ґваш „Київ з Подолу" Катерини Кричевської-Росандіч, усім відомої художниці, своєрідної реалістки різної техніки (акварeля, ґваш, олія), яка майстерно передає красу як українського сюжету — Дніпра, села, композицій щоденних ситуацій тощо, так і неукраїнського; „Портрет арх. О. Ярешенка", о. Сергія Кіндзерявого - Пастухова; „В пристані" - картина акварeліста Миколи Сідельника, який малює в різних жанрах реалістичного напрямку.

Згадані мистці з щедрістю поставилися до цієї благородної справи. А тепер немає сумніву, що й ширша українська громада відгукнеться прихильно на закуп льотерійних квитків.

Розіграння льотерії відбудеться 7-го жовтня 1984 року в 2-ій год. по полудні в парафіяльній залі православного катедрального собору св. Володимира в Чикаґо.

Олександра Д. Качман

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

УІІ-84

2,500.00 дол. зі спадку бл.п. Володимира Сас-Яворського у пам'ять Дружини бл.п. Іванни Сас-Яворської, переслав Син Ярослав Яворський.

По 1,000.00 дол. д-р Роман і Лідія Смик Н.Н. з Ню Бранзвік Н Дж. - переслала д-р Дарія Миндюк.

500.00 дол. Н.Н. з Чікаґо, Ілл. — (у пам'ять Батьків).

200.00 дол. інж. Володимир Винницький — (у пам'ять Дружини бл.п. Ірени з Хоркавих Винницької у 2-гу річницю смерти).

По 100.00 дол. Клавдія Салюк — (у пам'ять Сестри бл.п. Ольги Кроподра, Микола і Надія Кунинський — (у пам'ять бл. п. Марії Фаріон).

50.00 дол. Лідія Одежинська — (у пам'ять Батьків бл.п. Андрія і Анастазії з Іванових Рубчак і Брата Михайла).

30.00 дол. Галина Куса.

По 25.00 дол. Степан і Евгенія Кікта, Володимир і Ірена Чуміловські, Марійська Дружина ім. Св. Йосафата у Філядельфії (з нагоди 10-ліття Тов. Св. Софія), Олімпія Гайдучок (з нагоди 10-ліття Тов. Св. Софія).

По 10.00 дол. Василь і Софія Циган (у пам'ять бл.п. Володимира Жовнірчука), Микола Барицький (з нагоди 10-ліття Тов. Св. Софія).

Збірка Укр. Патр. Товариства Відділ в Рочестер, Н.Й. — Марко Лонкевич Голова, у пам'ять бл.п. Василя Шот зложили:

20.00 дол. Володимир і Евгенія Костюк.

По 10.00 дол. Марія Крижанівська, Володимир і Евгенія Кольцьо, Омелян і Марія Омецінський, Михайло і Ольга Малинівський, Василь Скробач.

На Патріярший Фонд:

500.00 дол. Товариство Самопоміч в Рочестер, Н.Й.

Збірка замість квітів на могилу бл.п. інж. Ярослава Когута — переслав Ігор Ґавдяк з Сілвер Спрінґс, МД. зложили:

По 50.00 дол. Родина Когут, Ігор і Наталка Ґавдяк.

По 25.00 дол. Омелян і Анна Ґавдяк, Семен і Марія Кріслаті, Стефанія Кузь.

По 20.00 дол. Зенон і Таня Франко, Марія і Миослава Франко.

По 10.00 дол. Михайло Бобер, Михайло Бохно, Ярослав і Дарія Гавичковичі, Зоріян і Дарія Городиські, Григорій і Анна Завадівські, Петро Лагода, Орест Ліщинецький, Юля Луценко, Михайло Миськів, Михайло Оленяк. Ярослав і Юлія Петрух, Йосип Побивайло, Роман Полатайко, Володимир і Дора Сторожинські, Ореста Топорович Богдан і Мирослава Футей, Груня Чернів, Юрій Шимко.

По 5.00 дол. Константин Гнилка, Любомир Коваль, Іван Нестір, Евген Палка.

Листа ч. 1718 — збірка у пам'ять бл.п. Володимира Яворського - переслав Василь Гнатів з Нюарку, Н.Дж. зложили:

260.00 Родина Горникевичів у Відні.

По 100.00 дол. Софія Гаврилишин, Марія, Зеня і Юрій Яворські.

По 50.00 дол. Евген і Осипа Яворські, Павло і Каролин Філліпс, Евген Б. Змий.

По 40.00 дол. Ярослав і Ірина Яворські, Антін і Дарія Яременко.

По 25.00 Роман і Ірена Лапичак, Володимир і Катерина Володюки, Евгенія Чапельська і Д. Яримович.

По 20.00 дол. Василь Гнатів, Омелян і Марія Смішкевич.

15.00 дол. Роман і Олександра Яськів.

По 10.00 дол. Микитин — Родина, Івана Бартошик, Таісса Богданська, Семен і Марія Колодій, Антін і Стефа Феденишин, Людмила Терещук.

Окремо зложив:

100.00 дол. Роман Кухта.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку

IRS No.: 23-74380645

Всі чеки просимо виставляти на:

St. Sophia Religious Association - Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd.
Philadelphia, PA. 19117

Західня...

(Закінчення зі ст. 2)

восени 1983 року говорив про „німецький нарід і право відношення цілого німецького народу до політики перегонів у зброєнні". Навіть згадав „спільну відповідальність" двох німецьких держав.

Східня Німеччина є знаряддям шантажу Західньої Німеччини, бо виконує волю Москви. Західні німецькі соціялісти й досі вірять, що їх стосунки із Західньою Німеччиною послужать основою відпруження у цілому світі. Вони замикають очі на плянетарне загроження з боку Совєтського Союзу, аби тільки були кращі відносини між двома Німеччинами. Західньонімецькі соціялісти вірять, що врешті обидві Німеччини стануть третьою европейською силою, до якої зможуть прилучитися Болгарія і Мадярщина. Вони не звертають уваги на неможливість кожної сателітної країни вийти із совєтської системи без війни.

Часто пишеться, що Західній Німеччині дуже залежить на торгівлі із Сходом. Це правда, але не зовсім. Західня Німеччина хоче збільшити свою суверенність навіть ціною захитання військової рівноваги між Сходом і Заходом.

Якщо за Західньою Німеччиною затріснуться совєтські двері, вільний світ опиниться перед ще одною небезпекою.

Чому ж Західня Німеччина не має суверенности? Повернемось до урядування президента Джансона. Він об'явив, що існують два типи комуністів — „свійські" і „дикі". „Свійськими" комуністами президент Джансон вважав совєтських, „дикими" — китайських. Почалося заграванння із совєтськими комуністами. Б. Ґолдвотер, кандидат на президента за виборчої кампанії 1964 року, сказав, що совєтські і китайські комуністи однакові. Коли Ґолдвотер програв вибори, американські комуністи заявили, що вони знищили Ґолдвотера. Джансон відмовився він кандидатури на 1968 рік.

Президент Джансон був переконаний, що для СССР Китай страшніший, від ЗСА. Що ж треба зробити? Йти на уступки Совєтському Союзові та переконати, що ЗСА не ворог Совєтському Союзові.

Президент Джансон дозволив совєтській фльоті опинитися в Середземному морі. Тоді власне виникла небезпечна щілина між Европою і ЗСА. Це президент Джансон штовхнув Західню Німеччину, тоді найбільш антикомуністичну країну, до уступок Совєтському Союзові. Джансон скерував німецький уряд на його теперішню небезпечну східню політику.

Президент Джансон не був великим дипломатом. На зустрічі з канцлером Ерґардом він на нього кричав і гримав п'ястуком об стіл. Німецька політика президента Джансона промостила шлях до канцлерства Віллі Брандта з його одвертою просовєтською політикою.

Президент Ніксон розчарований Совєтським Союзом, звернувся до Китаю. Президент Джансон викликав у Західній Европі враження, що на американців покладатися не варто і штовхнув до наближення до СССР.

Після програної в'єтнамської війни, втративши Ляос і Камбоджу, ЗСА почали бачити спасіння від поширення глобального совєтського впливу в Китаї.

Усім учням старих гімназій був відомий вираз „Картаґена має бути знищена". В Західній Німеччині розвивається „рух за мир", як, зрештою, і в ЗСА. Мета того руху — „попереджуюче роззброєння". Мовляв наперед, треба вивести атомову зброю з европейських країн, припинити перегони в озброєнні і „дати приклад" совєтському урядові. Тоді совєтський уряд зрозуміє, що атомова зброя йому непотрібна, „засоромиться" і знищить її.

Тепер залишимо західніх „борців за мир" в їхній політичній колисці і згадаємо 415 рік до Р.Х. Тоді у гарячих промовах переконувано Сиракузи, що не треба вірити ніби атенці готуються до війни. Власне тоді атенська фльота була готова до війни, проти Сиракузів. Місто спаслося тільки завдяки втручанню Спарти. Ще гірша історія для Картаґени почалася 149 року до Р.Х. Перед тим було багато років холодної війни і гарячої також. Картаґінці розбагатіли і втомилися від конфронтації, почали „шукати миру" — дорогою переговорів з римлянами.

Без огляду на брак зброї картаґенці проголосили війну Римові. Вони три роки хоробро билися з римлянами. Врешті римляни здобули місто, зруйнували його, а живих картаґенців продали в рабство. Сам Рим загинув шість століть пізніше, але картаґенцям це вже не допомогло.

Загинув античний Рим, зникла Картаґена з кількома цивілізаціями. Чи стане Західня Німеччина Картаґеною наших часів? Можливо. Одначе над Західньою Німеччиною, разом зі Східньою та Австрією завис інший Дамоклів меч — зменшення кількости населення. Німецькі демографи поставили таке питання: „Raum ohne volk" чи „Volk ohne raum"?

Отже, простір без народу, чи нарід без простору. Старе гасло німецьких ревізіоністів „Volk ohne Raum" — вже не відповідає демографічному становищу теперішньої Німеччини. Більш відповідним є гасло „Raum ohne Volk" — простір без народу. Західня Німеччина, Австрія і Східня Німеччина під оглядом приросту населення в Европі і в цілому світі знайшлася на останньому місці. До року 1973 Західня Німеччина була у стані демографічного застою. Починаючи з 1974 року, статистика населення показує втрату сто тисяч річно. Нарікають лікарі, які лікують дітей і фабриканти дитячих візочків. (!).

Згідно з прогнозами Федерального Статистичного Уряду у Вісбадені процес зменшення німецького потенціялу населення буде прогресивно побільшуватися. Якщо справдяться прогнози, населення Західньої Німеччини (теперішня кількість 62 мільйони) в тому 2.2 мільйона чужинецьких робітників, здебільшого турків, зменшиться до 44 мільйонів в році 2020 і до 37 мільйонів в році 2050. Єе явище відноситься до обох Німеччин і воно не має будь-що спільного з режимом.

Совєтський Союз, який хоче проковтнути Західню Німеччину має свої демографічні проблеми. Росіяни виказують дуже невелику чисельну перевагу. Згідно з переписом населення з року 1970, росіяни складали 53.4 відсотка всього населення Союзу. На схід від Уралу населення неросійських республік та автономних областей незвичайно збільшується. Згідно з передбаченнями російських демографів у 2000 році росіяни в Совєтському Союзі стануть меншістю з 44 відсотка. (Г.А. Боднарская. Плодность в СССР: этничный аспект, Москва 1977).

Нова платівка ансамблю „Соловей"

Випускаючи платівку, музичний ансамбль представляє себе слухачеві своїм репертуаром. Награні пісні, чи інструментальні твори - це немов дзеркало, в якому відбивається не тільки технічна досконалість музиканта, але й також його почуття естетики, музикальність та мистецька зрілість. Вибираючи репертуар до платівки, зрілий виконавець намагається поєднати поодинокі пісні у мистецьку цілість, беручи під увагу тематику, музичний стиль, характеристику поодиноких пісень, суть платівки тощо. В ідеальному виді успішну платівку можна порівняти до складної вишивки. Хоч який досконалий кожний поодинокий хрестик, він мусить гармонізувати з іншими складниками цілого взору.

В цьому розумінні, друга платівка музичного ансамблю „Соловей" з Торонто свідчить про великий поступ у музичній зрілості цього ансамблю. Коли на першій платівці переважають широковідомі народні пісні, другий випуск різниться сімома творами членів ансамблю. Заголовок платівки — „Час хай летить", одночасно натягає на основну тему цього випуску, а саме: перегляд переходових стадій людського життя очима молодої людини. Більшість авторських пісень на цій платівці, зв'язані з цією загальною темою.

Пісні „Бачу тебе" сл. Леоніда Ліщини, батька головного соліста Віктора Ліщини, муз. Мстислава Федака, описує дівчину в трьох стадіях життя: спершу як дівчину, яка „безжурно бавиться ляльками", тоді як „вродливу, струнку і синьооку", яка „кружляє у весільному танку", а востаннє як „лагідну, спокійну" зі „сивиною на скронях", яка „проводить зором журавлів у даль". Музика Федака відповідно мінлива, як і життя дівчини. Переходить вона з сантиментального рубато, до плавного вальсу, де виділяється лірична скрипкова партія. Далі, ритмічний джаз, де понад рівномірним звучанням баса, чергуються чіткі мідяні інструменти з мелодійними струнними. З приходом старшого віку, повертається сантиментальне рубато першої стрічки, закінчуючи і життєвий і музичний цикль..

„Час хай летить" — це чудова баляда, яку написав Віктор Ліщина одному з виконавців ансамблю, Петрові Байрачному, з нагоди його весілля. В приспіві цієї пісні молода пара, присягає собі вічну любов.

Знову зауважуємо зв'язок з головною темою платівки - себто перехід часу, цим разом, очима закоханих на новій дорозі життя. Дует успішно виконаний Віктором Ліщиною і Уляною Перфецькою (гостинний виступ), на тлі знаменитої оркестровки Джека Зази, відомого професійного оркестратора, який допомагав ансамблеві в обробці кількох пісень. Заза вводить першу скрипку, як контрмелодію, тоді дуті і мідні інструменти, а врешті, з початком приспіву, цілий ансамбль. Є і дві цікаві модуляції, які додають напруження і підносять мелодія до величного закінчення. Солісти співають щиро і з почуттям, так що прощаються їм навіть деякі обнижені тони. На мою думку, це одна з найкращих пісень на платівці.

В любовних піснях „Чарівнице" та „Коли дивлюсь глибоко в любі очі" помітний великий емоційний контраст.

В першій (сл. і муз. Віктора Ліщини), почування хлопця, зачарованого дівчиною, представлені лагідно і загадково. Милозвучна мелодія немов несе слова-думки до кульмінаційного пункту в приспіві, який після короткого напруження спадає до лагідного настрою початкових стрічок. Мелодія пісні далекосяжна та вимагає у соліста широкого діязпозону, а ритмічна побудова цікава, де наголоси бубнів, бас-гітари та акордеону протиставляються один до одного.

В другій музика Федака успішно віддзеркалює глибоко трагічний настрій поезії Лесі Українки, яка пише:

Якби мені достати
струн живих,
Якби той хист мені, щоб
грать на них
Потужну пісню, я б на
струнах грала,
Нехай би скарби всі вона
зібрала".

Тут любов представлена, як щось недосяжне і авторка „тремтить і мліє, та вголос слів тих вимовить не вміє". Настроєве флейтове сольо Джека Зази та знаменита оркестровка посилюють успіх цієї пориваючої пісні.

Пісня „Дивлячись назад" сл. Леонід Ліщина, муз. Сем Юрело, описує знайому нам на еміґрації проблему, а саме: хлопця, якому батьки все вільно давали, не навчився змалку, що без труду нічого не можна осягнути. Хлопець покидає науку і переходить на „веселе, безтурботне життя" і, очевидно, ставши дорослим, не може собі в житті дати ради. Еміґраційні композитори у своїх творах рідко порушують теми, які торкаються проблем сучасного життя, хоч такі пісні мають примінення для сучасної молоді. Автори цієї пісні вив'язуються з цього трудного завдання багато краще, як як, наприклад, „Веселі Часи" у своїй неграмотній пісні „Треба робити", чи „Кубанські козаки" у банальній „Горілка - не дівка!".

Інструментальне „Кримське кабаре", муз. Мстислава Федака, нагадує музику голливудських кінофільмів, особливо серії фільмів „James Bond". Заголовок зраджує екзотичний характер музики, особливо у вправно оркестрованих партіях мідяних інструментів. Виділяються сольо саксофоніста Сема Юрела.

Пісня „Час пройшов", сл. і муз. В. Ліщини, закінчує платівку, і в приспіві чуємо бадьорі слова пісні „Соловей" з першого випуску ансамблю. В цей спосіб, ансамбль намагається установити тяглість між першою і другою платівками. На мою думку, „Соловей" — це найкраща пісня В. Ліщини. Нею почалася перша платівка і її приспів дуже ефективно закінчує другу. Її повторення можна також пояснити в зрозумінні теми платівки, як сталий елемент на тлі нестримної течії часу.

Треба згадати, що так як і на багатьох інших платівках, появляються також менш успішні пісні. „Ой, Марічко" і „Ой, піду я понад лугом" стилево не підходять до значно цікавішого вищезгаданого репертуару, та відбігають від основної теми платівки. Саме виконання та оркестровка в найкращому випадку - задовільні й не дуже вирізняються від інтерпретації інших ансамблів.

Бориса Дніпрового „Писанка" у виконанні „Солов'я" виходить мляво, особливо щодо співу. Куди більш характерне і чутливе виконання Ілька Кострицького на платівці „Намистечко" виданій самим композитором. Також у модуляції, перед закінченням, солісти Віктор Ліщина та Петро Байрачний детонують майже на півтона.

Пісня „Завітайте до нас", якою розпочинається платівка, — це, мабуть, не автентична народна пісня. В ній описується героїчний і працьовитий народ міста Черкаси, який охоче „працює, ще й співає і танцює" та „має всього досхочу". Либонь, вітає він гостей „варениками, сметаною, пампушками, галушками, борщем, кашею, кисілем, квасом, мамалиґою з молоком, ковбасою з часником, та ще й вином". Пізнати в цих „народних" словах закраску „совєтського фолкльоризму", багатого на пісні про „роботящий задоволений народ". Багато міст і областей України в останніх часах описано такими „народними піснями", як відомо нам зі совєтських платівок, які дістались до Америки чи Канади. Можливо, що „Соловей" поспішно вибрав цю пісню до звукозапису, не збагнувши браку її мистецької вартости і наміру її авторів.

Помітивши цих кілька недоліків, все ж таки, на мою думку, творчий задум членів ансамблю „Соловей" увінчався успіхом. Коли більшість українських ансамблів легкого жанру, спокушені легким і певним заробітком, задовольняються широко популярними піснями, які легко сприймає „загальна маса" слухачів, „Соловей" вибрав собі непевний, але далеко корисніший шлях ориґінальної творчости. Щобільше, ансамбль заявляє у поясненнях на обкладинці, що має намір дальше йти в цьому напрямі і заохочує своїх сучасників в цій ділянці творити щось нового.

В додатку, поодинокі пісні (з деякими виїмками), сполучені основною сучасно-психологічною темою, кожному зрозумілою, незалежно від віку.

Вокально-інструментальний ансамбль „Соловей" складається з таких членів: Петро Байрачний (акордеон, мелодика, соліст); Віктор Ліщина (бас-гітара, фортепіян, головний соліст); Сем Юрело (саксофони, клярнет); Юрій Радевич (гітара); Мстислав Федак (трубка перкусія) та Стефан Годований (бубни, перкусія). Допомагають ансамблеві: Джек Заза (флейта, клярнет, саксофон); Петро Заза (клявіятури); Михайло Романик (клярнет); Ярослав Артимишин та Уляна Перфецька (спів), Андрій Перфецький та Ігор Бідяк (скрипка).

За докладними інформаціями можна писати на адресу: Solovey, 33 Maher Ave. Toronto, Ontario, M6P1S7. tel (416) 769-3410, (416) 622-0482.

Олесь Кузишин

Українська мова...

(Закінчення зі стор. 1)

успішний, а діти вдоволені, бо мають почуття, що вони є важні та „інакші" від своїх однолітків, які вчаться у звичайних англомовних школах. У цій системі працює 67 учителів, а їм допомагають впроваджені адміністрацією шкільництва незвичайно добрі підручники навчання української мови, відповідно пристосіблені для кожного року. Ці підручники („Тут і там", „Ходи зі мною" і. і.), разом із зошитами для вправ є так відповідно приготовані для теперішніх дітей українського походження, що ними зацікавлені не лише в Альберті, але в інших провінціях Канади.

У розмові з П. Цимбалюк ми розповідаємо, яке захоплення ці підручники викликали серед батьків на терені ЗСА і вона пояснює нам що зацікавлені ними батьки чи учителі суботніх шкіл можуть дістати їх не лише в „Українській книгарні" в Едмонтоні (де ми їх купували), але також через офіційні джерела, пишучи до Відділу Шкільних книжок Альберти, в Едмонтоні при 123 і 4-ій Авеню.

Довідуємося теж, що крім системи двомовних шкіл, в Альберті вчать також українську мову, як другу мову, від 7-ої до 12-ої кляси у тих школах, де є учні українці. Ці дві системи вживають так у публічних, як і католицьких школах і тим кожна дитина українського походження, як лише батьки того захочуть може так чи інакше вивчити в письмі і слові свою матірну мову.

Активність українців у впровадженні двомовности у шкільній системі Альберти має не лише успіхи для них, але і для інших етнічних груп, а виготовлена програма, в якій допомогла шкільна адміністрація, тепер уведена також в провінціях Саскачевану і Манітобі.

Немає для нас ніякого сумніву після розмов з тими, які активно допомогли до введення двомовних шкіл, що Альберта та її українські мешканці зробили велике діло і вказали дорогу для майбутнього збереження української мови.

Відзначили 80-річчя М. Данилишина в Буенос Айресі

Родина і група прихильників почесного голови товариства „Просвіта" в Арґентині Михайла Данилишина відзначили його подвійний ювілей—80-річчя життєвого шляху та 55-річчя громадсько-журналістичної праці вечіркою, яка відбулася 20-го листопада 1983 року в домі найстаршого сина Володимира Данилишина в Буенос Айресі, під час якої ювілятові склали подарунки та привіти й побажання. До цього відзначення приєдналися також управа центральної „Просвіти", яка видала відповідний комунікат в „Українському слові", в якому ювілят в перших роках був кілька літ адміністратором, а потім постійним співробітником протягом понад 50 років.

М. Данилишин народився 19-го листопада 1903 року в свідомій селянській родині в селі Тарнавці Жидачівського повіту, в Західній Україні і 21-го серпня 1927 року приїхав до Арґентини, поселившися в Буенос Айресі, і вже 7-го жовтня 1927 року вступив у члени т-ва „Просвіта" в Буенос Айресі, в якому працює постійно до сьогодні на різних становищах, починаючи від 1929 року, коли вперше став його головою.

Від перших років поселення М. Данилишин, крім громадської праці, цікавився також журналістикою і постійно дописував до української вільної преси: „Життя і Знання", „Неділя" та „Український еміґрант", а потім в пресі наших громад в Канаді й Америці—„Український голос", „Наш шлях", „Вільне слово", „Гомін України", „Українські вісті", „Свобода", „Америка", „Український самостійник" та „Шлях перемоги", а також він був постійним співробітником календарів-альманахів.

Микола Гринішак

Наші...

(Закінчення зі стор. 2)

мадських, політичних, професійних, економічних, жіночих, молодечих, спортових товариств, преси, культурних установ, як музеїв, театрів, хорів, музичних шкіл, літнищ, мотелів у горах і над морем. Тоді наші календарі сповнять свою велику ролю, як у старому краю.

Іван Дурбак
Трой, Н.Й.

ПОМИЛКА В ДАТАХ...

У репортажі О. Кузьмович п. н. „У гостині у „залізного українця" в числі 166 „Свободи" з датою 30-го серпня ц.р. зайшла помилка в даті народин і смерти Дмитра Дікура.

Має бути: ... Дмитро народився в 1861 році, тому самому у якому помер Тарас Шевченко, а помер у 1929-му році — каже І. Дікур.

Івана Дікура і наших читачів просимо про вибачення за цю помилку. — Ред.

● РОЗШУКИ ●

КОВАЛІВСЬКИЙ ІВАН пошукує свого **батька ВАСИЛЯ** із села Зубриці, пов. Бучач, Тернопільської області. Хто знав би про нього, або він сам, просимо зголоситись до: **Степан Ковалівський — (212) 204-7954.** Інші українські газети просимо передрукувати.

ДМИТРО ПОНШКО, що проживає у Куритибі, Бразилія, розшукує свого кума, **ВАСИЛЯ БІГАЙЛА,** жінка його на ім'я **Ірина,** а донька **Анеля.** Вони мають проживати в Ню Йорку, Америка. Хто знає їх адресу, або їх самих, проситься подати вістку на адресу: MR. JULIAN MUZYKA 12 Mulberry Street Yonkers, N.Y. 10701 U.S.A.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!